

Nr 746

Av fru **Lundblad, Grethe, m. fl.**, om ersättning av allmänna medel till vittne som åberopas av enskild part i brottmål.

(Lika lydande med motion nr 862 i Andra kammaren)

Jämlikt 36 kap. 24 § rättegångsbalken skall ersättning till vittne, som åberopas av enskild part, utgivas av parten. Ersättningens storlek bestämmes dock i princip av rätten, som därvid icke är bunden av att parten medgiver att utbetala det av vittnet fordrade beloppet. Häri ligger en viss trygghet för part som av olika skäl kan stå i beroendeförhållande till vittne som vittnat till partens förmån.

Särskilt när det gäller brottmål, i vilket åklagare för talan mot person med yrkande om ansvar för brott, kan emellertid den angivna bestämmelsen medföra mindre tilltalande konsekvenser. Om nämligen den åtalade parten icke åtnjuter fri rättegång men det oaktat har bristande ekonomiska möjligheter att betala ersättning till ett vittne, som parten önskar åberopa i rättegången, kan den situationen inträffa att parten avstår från att inkalla vittnet, som åklagaren icke vill inkalla. Möjligen sitter vittnet inne med upplysningar som är av avgörande betydelse för målets avgörande. Den situationen kan också uppstå, att parten inkallar vittnet som höres och lämnar så viktiga uppgifter att åtalet ogillas. Som lagrummet är utformat kan rätten i detta läge icke göra annat än att hänvisa vittnet till att uppbära sin ersättning av parterna. Först i samband med målets slutliga avgörande har domstolen möjlighet att jämlikt 31 kap. 2 § rättegångsbalken av allmänna medel tillerkänna parten ersättning för vittnets hörande med samma belopp som utgått till vittnet. Förutsättningen är då bl. a. att åklagaren väckt åtal utan sannolika skäl eller eljest synnerlig anledning föreligger därtill.

Enligt vår mening vore det ur rättssäkerhetssynpunkt betydligt rimligare om domstolen redan i samband med prövningen av den till vittnet utgående ersättningen även hade befogenhet att pröva huruvida icke ersättningen borde utgå direkt av allmänna medel. Därigenom skulle en part, som själv i ett brottmål nödgades inkalla ett för målets avgörande viktigt vittne, kunna befrias från skyldigheten att själv utgiva ersättningen. Rädslan för att av ekonomiska skäl inkalla ett vittne skulle därigenom väsentligt kunna minska och rättssäkerheten följaktligen också öka.

Under hänvisning till ovanstående hemställer undertecknade,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om översyn av rättegångsbalkens kap. 36 § 24 för prövning av möj-

ligheter och regler för domstols fastställande av ersättning av allmänna medel till av enskild part i brottmål inkallat vittne.

Stockholm den 28 januari 1969

Grethe Lundblad (s)

Lilly Ohlsson (s)

Margit Lundblad (s)
